

Fakulteten för pedagogik och välfärdsstudier (FPV)

Siv Björklund

Kommunikativ finska; projektet Kielistigen i Nykarleby

Språkkistan, Vasa 6.9.2019

Presentationens upplägg

Språk i de nya läroplanerna

Tidigareläggning av språk

Språkmedveten undervisning

Kielistigen

Kort om språk i de nya läroplanerna

- I de nya läroplansgrunderna för småbarnspedagogik och den grundläggande utbildningen finns det rikligt med begrepp såsom mångfald, flerspråkighet, språkmedvetenhet och parallellspråkighet.

(Läroplansgrunderna i den flerspråkiga skolvärlden – granskning av utvalda termer West, 2016)

Ur Grunderna för planen för småbarnspedagogik

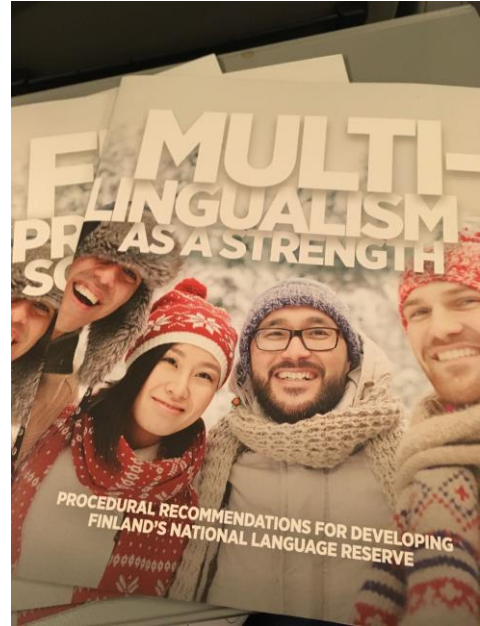
I en språkmedveten småbarnspedagogik är man medveten om att **språken är närvarande** – hela tiden och överallt. Personalen förstår språkets centrala betydelse för barnens utveckling och lärande, för kommunikation och samarbete samt för identitetsskapande och delaktighet i samhället. **Att synliggöra flerspråkigheten** stödjer barnens utveckling i en kulturellt mångskiftande värld. Alla i personalen ska vara medvetna om att de är **språkliga modeller** för barnen och de ska fästa uppmärksamhet vid sitt eget språkbruk. Personalen ska **uppmuntra barnen att använda språk på ett mångsidigt sätt**. Barnens språkliga färdigheter ska beaktas och de ska **ges tid och möjligheter att uttrycka sig i språkligt varierande situationer**.

Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen (kap. 9)

-Elevernas språkliga färdigheter och kulturella bakgrund ska beaktas i den grundläggande utbildningen. **Varje elevs språkliga och kulturella identitet ska stödjas på ett mångsidigt sätt.** Eleverna handleds att känna till, förstå **och respektera den rätt till eget språk och egen kultur** som varje medborgare enligt grundlagen har.

-Målet är att lära eleverna att värdesätta olika språk och kulturer samt att främja två- och flerspråkighet och på så sätt **stärka elevernas språkliga medvetenhet och metalingvistiska färdigheter.** I skolarbetet kan **ingå flerspråkiga undervisningssituationer** där lärarna och eleverna använder alla de språk de kan.

Varför tidigareläggning av språk? Forskningsresultat

1. Barn är inte rädda för att använda nya språk även om det inte kan så mycket av språket.
2. Barn får oftast en infödd accent i sitt nya språk.
3. Barn har inte utvecklat stereotyper om olika språk och språklärande.
4. Det finns tid att lära sig litteracitet i daghem, förskola och nybörjarundervisning.
5. I tidig ålder utvecklas språk och kognition hand i hand.
6. Ett tidigt lärande (när läs- och skrivfärdigheter inte utvecklats) följer en lärandeprocess som påminner om modersmålsutvecklingen.
7. Det tar tid att lära sig språk. Tidigareläggning betyder mer tid för lärandet.

Språkmedveten undervisning (Greppa språket 2011)

- Läraren betonar läsning och skrivande
- Läraren betonar muntlig framställning, lyssnande och visualiseringar
- Läraren betonar tankemässigt krävande uppgifter
- Läraren känner till och kan analysera språket i sitt ämne
- Läraren fokuserar på en medveten utveckling av ordförrådet i ämnet
- Läraren förstår vilka texter som är ämnestypiska och vad som kännetecknar dem

Språkmedveten undervisning (Greppa språket 2011)

- Läraren undervisar om vad som utmärker olika texter i ämnet och också om olika lärandestrategier
- Läraren använder olika typer av formativ bedömning av elevernas prestationer
- Läraren skapar en elevcentrerad klassrumsmiljö
- Stöttning från lärare och klasskamrater som hunnit längre
- Rikligt med möjligheter att använda språket

1. Verksamhetsområde
2. Språkliga mål
3. Pedagogens strategier
4. Genomförande
5. Metoder
6. Tips på material
7. Hemmets roll
8. Språkberikad undervisning

Tidigareläggning av finska i *Kielistigen*

I en svenskdominerad kommun (86,7 %)

En brett förankrad vision bland bildningspersonal och föräldrar om att hitta nya kreativa sätt att införa finska på ett kommunikativt sätt.

Program som inleds med femåringar och slutar efter årskurs 9

Startade hösten 2018

Mindre omfattande undervisning på två språk

< 25 %, totalt ca 20 min på finska varje dag

Pedagogerna får stöd av didaktisk plan för femåringar: Kielistigen
<https://kielistigen.wordpress.com>

Grunderna för läroplanen för den grundläggande utbildningen (kap. 10)

10.1.2 Mindre omfattande undervisning på två språk

Språkberikad undervisning. Med språkberikad undervisning avses här undervisning, där mindre än 25 % av innehållet i läroämnena undervisas på ett annat språk än skolans undervisningsspråk. Andelen beräknas utifrån timantalet i de årskurser, där den språkberikade undervisningen genomförs. Den språkberikade undervisningen kan inledas redan i förskolan och pågå under hela, eller endast en del av, den grundläggande utbildningen.

Målen för undervisningen i olika läroämnen och inlärningsresultaten är de samma för språkberikad undervisning som för annan grundläggande utbildning när den grundläggande utbildningen avslutas. Den språkberikade undervisningen ska uppmuntra och aktivera eleverna att använda målspråket också utanför de egentliga lektionerna på språket. De språkliga målen ska ställas i relation till den språkberikade undervisningens omfattning.

Kielistigen: Tidigareläggning av finska i Nykarleby

<https://kielistigen.wordpress.com>

- För att ge barnen lite finska varje dag behöver du inte en mängd fysiskt material utan du kan använda språket i de vardagliga rutinerna. Kom ihåg att det är du som person, dina idéer och ditt sätt att tänka som för språket framåt!

- Utgå från barnens behov och intressen; vad vill de veta, vad vill de göra och tillverka, vilket material kan de själva söka fram (böcker, internet, spel, ta reda på av varandra).

- Arbeta funktionellt med glädje, rörelse och drama för att utveckla den kommunikativa finskan.

Upprepa gärna centrala ord i olika sammanhang, ta nya ord i bruk och ge orden plats i daghemmets utrymmen, tex en bild, en symbol eller en sak.

Man lär sig språk med olika sinnen, så variera sätten att öka förståelsen och talproduktionen.

Kielistigen: Tidigareläggning av finska i Nykarleby

<https://kielistigen.wordpress.com>

- Varje pedagog är en språklig modell och kan jobba språkstöttande.
- Du kan lära dig tillsammans med barnen istället för att du måste kunna allt före barnen. Tänk på vad du förmedlar åt barnen när du frimodigt använder finskan.
- Ta inte fasta på fel utan upprepa bara det rätta ordet eller det rätta uttrycket.
- Undvik att översätta innehållet mellan svenska och finska, omformulera hellre.
- Växla gärna språk till finska när innehållet redan är bekant på svenska, när innehållet är konkret och kan förstärkas icke-språkligt.

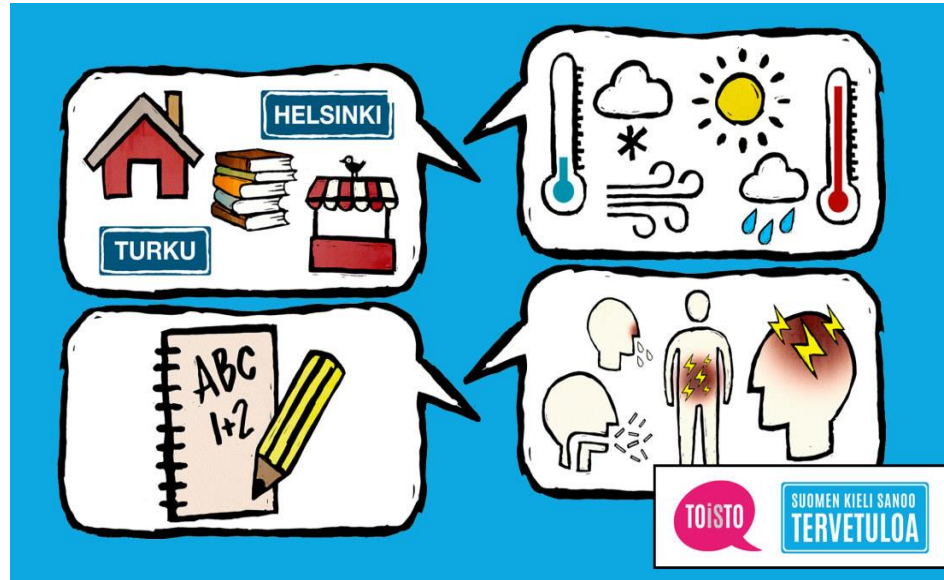
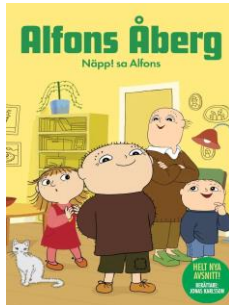
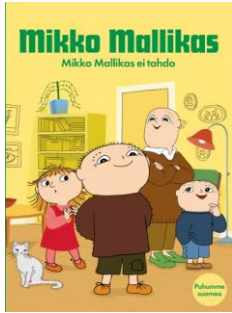
Didaktiska lösningar för språkstöttning

- Tydlig markering av språkskifte
- Komplettering av de dagliga aktiviteterna med icke-verbala kommunikationssätt
- Medveten integrering av fysiskt kroppsspråk
- Medveten lingvistisk redundans (upprepning, repetition, tolkning av elevens budskap)
- Anpassning av kommunikationen till elevens nivå

Didaktiska lösningar för språkstöttning

- Icke lärarcentrerad undervisning, bygg på elevernas erfarenheter
- Noggrann planering för att i förväg eliminera eventuella uppdykande svårigheter
- Fungera som språkmodell
- Visa uppskattning av elevernas hemspråk och kultur.

Det finns mycket användbart på nätet om man är osäker på sin roll som språkmodell i finska

Observationer och uppföljning

Ett aktionsforskningsbaserat utvecklingsprojekt

Dokumentation av och diskussion kring tvåspråkiga sekvenser/translanguaging sekvenser

Personalens observationer av barnens språkliga beteende och attityder

Barnens förståelse och produktion av finska

6.30 Daghemmet öppnar
8.00 Morgonmål
8.30 Utevistelse
9.30 Samling
- aktivitet
- lekstund
11.00 Lunch
- sagostund
- vila
12.30 Lekstund
13.45 Mellanmål
14.15 Sagostund
15.00 Utevistelse
16.45 Daghemmet stänger

Användningen av finska

Systematisk användning av två språk/translanguaging varje dag av alla i personalen

Rutinsituationer

- Måltider
- På- och avklädning

Planerad pedagogisk verksamhet

- Samling
- Speciella aktiviteter (t ex bakning)

Lek

Läs mera om tidigareläggningen

Björklund, S., Hansell, K. & Tötterman-Engström, T. (2018). “Absolut ingen rädsla utan nyfikenhet” Tidigareläggning av finska – Case Nykarleby. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 9(4).

<https://www.kieliverkosto.fi/fi/journals/kieli-koulutus-ja-yhteiskunta-kesakuu-2018/absolut-ingen-radsla-utan-nyfikenhet-tidigarelaggning-av-finska-case-nykarleby>

TACK
FÖR
UPPMÄRKSAMHETEN!

MARRASKUU

- VAATTEET
takki, housut....
- HEDELMÄT

Kerro etana millainen sää,
onko lämmintä vai kylmää?

